

Урок 49

Тема. Поєднання уявного і реального світів. Зіткнення сил добра і зла у творі «Чорнильне серце»

Мета уроку (розвиток компетентностей). *Предметних і комунікативних:* знання і розуміння проблематики роману «Чорнильне серце»; уміння відповідати на питання за змістом прочитаного/почутого тексту/медіатексту, стисло або вибірково переказувати прочитане та/або почуте, ставити за потреби навідні питання; висловлювати своє розуміння проблем читання, зіткнення добра і зла, вибору життєвої позиції, підкріплюючи їх аргументами та наводячи доречні приклади. *Ключових:* розвиток уміння наводити цитати для підтвердження власних поглядів, ідей, переконань; передавати зміст прочитаного художнього тексту словесно або графічно, зокрема, з використанням цифрових засобів онлайн-взаємодії (коментарі, чат, символи або ін.).

Обладнання: підручники, зошити, ПК, презентація.

Тип уроку: урок формування нових знань, умінь та навичок.

Зміст уроку

I. Актуалізація та корекція знань. Хвилинка творчості. Презентація написаних удома есе та / або добірок висловлювань про образне слово і книжку.

II. Мотивація навчальної діяльності. Повідомлення теми уроку. Визначення очікуваних результатів відповідно до орієнтирів навчальної програми.

Вступне слово вчителя. Роман «Чорнильне серце» - це не просто казка про магію. Це історія про силу слова. Про уміння говорити і про уміння мовчати тоді, коли треба. Бо слово – це зброя, яка може бути на службі добра, а може стати злом. І головна думка полягає в тому, що в руках людини, яка володіє силою слова і говорить, увесь світ. І світ може стати прекрасним садом як маєточок тітки Еліно́р, а може стати руїнами, як замислив Каприко́рн. Корнелія Функе пише про це так: «Слова - як насіння. Якщо їх посадити - вони проростуть. Але чи буде то квітка, чи отрута - залежить від тебе.»

III. Сприйняття і засвоєння матеріалу.

Розповідь учителя з елементами бесіди. Пригадаємо ключові події, які ведуть сюжет. Початок пригод - це поява Вогнерукого. Що це за персонаж? Чим він незвичайний?

Так, це герой книги «Чорнильне серце», який довгих дев'ять років не може потрапити назад у книгу, додому до своєї родини. Так уже на перших сторінках книги поєдналися і переплелися реальність та уявний світ. А перше знайомство Мегі з книгою, яка перевернула життя їхньої родини, сталося в бібліотеці Еліно́р. К. Функе використовує такий художній прийом як «книга в книзі». Сюжет і персонажі книги письменника Феноліо «Чорнильне серце» проникають в історію Мортимера Фольхарта і його доньки Мегі та змінюють їхнє життя.

Чому Каприко́рн прагне знищити всі примірники книги, з якої походить. Мабуть, боїться повернутися назад. Бо йому тут комфортно, а ще він хоче влади. Кожна казкова історія має свого лиходія. Але Каприко́рн особливий. Він не має магічного дару, але чудово розуміє силу таланту. Тому усілким чином маніпулює чарівновустими читцями, змушуючи їх служити його волі: вичитувати гори золота, оживляти чудовиськ, знищувати книги. Він - уособлення безсердечності, бо його серце чорне не в переносному, а в буквальному сенсі: «Його серце чорне, як чорнило, і це навіть не серце, а чорний камінь». І, на відміну від злого лицаря Като, Каприко́рн не лише злий, бездушний та холодний, це зло системне, послідовне і притому харизматичне, привабливе.

Каприкорн оточив себе зграєю «відморожених» нелюдів, і на їхньому фоні він навіть дуже симпатичний. Зло прагне визнання і поклоніння, тому Каприкорн створив церкву імені самого себе, щоб впливати на свідомість інших людей.

Справжня сила – насправді не м'язи, не зброя, не гора золота, а моральна сміливість. Тільки Мегі, чиї помисли чисті, і яка має чесну та щиру мету, виявляється сильнішою за тирана і здатною побороти зло. Мортимер каже, що все його життя – це спроба виправити помилку. Але виправляє ту помилку і робить світ трохи кращим саме Мегі.

Який епізод твору, на вашу думку, є кульмінаційним?

Це розділ, де Мегі своїм читанням змінює хід подій новим фіналом, що його переписав у своєму романі Фенолію заради відновлення справедливості й покарання злочинців. За іронією долі, письменник чарівним чином потрапляє у свою ж книгу. Тобто його твір стає таким собі чарівним порталом для переміщення між світами. І ключем до цього порталу є саме слово, художній текст.

А початок нової історії може вийти вже з-під пера Мегі, яка «поклала собі, що саме слова стануть її ремеслом». Бо «коли історія закінчується, починається інша. Завжди».

IV. Формування нових знань, умінь, навичок і компетенцій.

Робота з художнім текстом. Обговорення і коментування розділів твору на с. 253- 268 підручника. Коментування заголовків розділів та епіграфів.

Виконання інтерактивних вправ. «"Чорнильне серце". Ланцюжок подій»: <https://learningapps.org/display?v=ps4i980hn25> , «"Чорнильне серце". Сюжетні елементи»: <https://learningapps.org/dis.play?v=peg0pxne225> , «Образи-символи "Чорнильного серця"»: <https://learningapps.org/display?v=pm49fps5c25>

Творче завдання для роботи в групах. Створення графічних схем: а) реальний та уявний світи роману «Чорнильне серце», б) зіткнення світу добра зі світом зла у романі «Чорнильне серце».

VI. Підбиття підсумків, рефлексія. Підсумкова бесіда за питаннями 4-7 на с. 269 підручника.

Рефлексія. Створення «Хмари слів» за темою уроку.

Працюємо вдома. Створіть фанфік – невелике продовження роману. Як складеться подальша доля Мегі та її батька?